

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **H. P.** zastoupená JUDr. Marií Minářovou, advokátkou se sídlem Ludmily Konečné 14, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 10. 2010, č. j. 63 Az 20/2009 - 21,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 10. 2010, č. j. 63 Az 20/2009 - 21, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Advokátce JUDr. Marii Minářové **se** odměna ani náhrada hotových výdajů za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 3. 2009, č. j. OAM-126/VL-18-04-2009, byla podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany.

Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně přicestovala do České republiky naposledy dne 16. 7. 2003. V té době měla v ČR povolen dlouhodobý pobyt za účelem

podnikání, který řádně prodlužovala až do dne 28. 8. 2005. Dne 29. 3. 2005 bylo ovšem pracovníky cizinecké policie zjištěno, že žalobkyně nesplnila povinnost hlásit změnu místa pobytu na území ČR, z tohoto důvodu jí byl pobyt předčasně ukončen a vydán výjezdní příkaz s platností do 13. 4. 2005. Žalobkyně ovšem z ČR nevycestovala a z tohoto důvodu jí bylo rozhodnutím Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Brno, Odboru pátrání a kontroly pobytu, Oddělení kontroly pobytu ze dne 11. 2. 2007, č. j. SCPP-17-21/BR-OPK4-SV-2007, uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Doba, po kterou nelze umožnit žalobkyni vstup na území, byla stanovena na 2 roky. Dne 22. 2. 2007 podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 2. 2007, č. j. OAM-1-164/VL-10-12-2007, zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť dospěl k závěru, že důvodem podání žádosti byla snaha vyhnout se správnímu vyhoštění. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 13. 6. 2008, č. j. 61 Az 19/2007 - 17. Řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti uvedenému rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 33 písm. b) zákona o azylu usnesením ze dne 14. 1. 2009, č. j. 5 Azs 98/2008 – 59, zastavil, neboť žalobkyně byla v té době neznámého pobytu.

Následně podala žalobkyně dne 24. 2. 2009 novou žádost o udělení mezinárodní ochrany. V ní jako důvod, proč opustila svou vlast, uváděla, že když se v roce 2003 vrátila na Ukrajinu, měla autohavárii a její tehdejší přítel nehodu nepřežil. Jeho kamarádi a bratr žalobkyni i celé její rodině vyhrožovali, neboť žalobkyně autonehodu zavinila. Z tohoto důvodu byla žalobkyně rovněž fyzicky napadena. Jak vyplývá z rozhodnutí o první žádosti, žalobkyně k tomu incidentu tehdy uváděla, že ji bratr zemřelého společně s dalšími muži odvezl na neznámé místo, kde ji brutálně bili a mučili. Také ji vyhrožovali, že ji prodají do nevěstince, kde na ně bude vydělávat. Po dvou dnech ji z jejich držení vysvobodila její matka. Matka chtěla vše oznámit policii, ale žalobkyně nesouhlasila, protože se obávala, že by se uvedení muži mohli pomstít celé rodině. Žalobkyně tedy odcestovala zpět do ČR, nicméně uvedené osoby i nadále docházely za rodiči a sestrou a vyhrožovaly jim. Asi po půl roce pobytu v České republice se žalobkyně od matky dozvěděla, že shořela chata, kterou rodina vlastnila. Jako důvod, proč žádá o udělení mezinárodní ochrany, žalobkyně uvedla, že žije již 4 a půl roku s českým přítelem ve společném bytě a plánují sňatek. V pohovoru k důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 17. 3. 2009 žalobkyně doplnila, že hodlá v ČR založit rodinu.

Výše uvedeným rozhodnutím ze dne 17. 3. 2009, č. j. OAM-126/VL-18-04-2009, žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvodem podání žádosti byla snaha žalobkyně o legální pobyt na území ČR za účelem společného života s budoucím manželem. Tento motiv nelze podřadit důvodům pro udělení azylu. Legalizace pobytu není podle žalovaného důvodem pro mezinárodní ochranu ve formě azylu. Právní úpravu pobytu cizinců na území ČR obsahuje zákon o pobytu cizinců, jehož institutů měla žalobkyně efektivněji využít. Žalobkyně neuvedla podle žalovaného v průběhu řízení ani žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by jí v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu. Žalobkyně potvrdila, že neměla ve vlasti žádné potíže se státními orgány, soudy,

policií a neuvedla ani žádné obavy z návratu do vlasti, které by bylo možno považovat za relevantní z hlediska § 14a zákona o azylu. Absenci rodiny na Ukrajině nelze podřadit pod uvedené ustanovení a k řešení pobytových otázek a rodinných vazeb na území ČR slouží zákon o pobytu cizinců. Zákon o azylu není prostředkem k obcházení zákona o pobytu cizinců a nároku na soukromý a rodinný život se nelze dožadovat za pomoci zákona o azylu. Žalovaný tedy uzavřel, že žalobkyně neuváděla v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany.

Žalobkyně napadla dne 30. 3. 2009 rozhodnutí žalovaného žalobou, v níž mj. namítala, že žalovaný nesprávně vyloučil soukromé osoby z okruhu původců pronásledování či vážné újmy. Podle žalobkyně ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu stejně jako směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), i konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, dostupný na www.nssoud.cz) jasně stanoví, že soukromé osoby mohou být původci jak pronásledování, tak vážné újmy. Žalovaný v řízení vůbec nezkoumal schopnost a ochotu ukrajinských státních orgánů poskytnout žalobkyni ochranu před pronásledováním či vážnou újmou ani dostupnost právních nástrojů této ochrany na Ukrajině.

Krajský soud v Ostravě žalobu shora uvedeným rozsudkem ze dne 8. 10. 2010, č. j. 63 Az 20/2009 - 21, zamítl. Ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že žalobkyně neuváděla v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné dovodit, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu či že by žalobkyni hrozilo po návratu na Ukrajinu skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Žalobkyně podle krajského soudu požádala o mezinárodní ochranu proto, že chce zůstat v ČR a žít zde se svým přítelem. Tyto důvody nelze podřadit důvodům pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 ani § 14a zákona o azylu. Žádný z důvodů pro udělení azylu, taxativně uvedených v § 12 zákona o azylu, žalobkyně v průběhu řízení netvrdila ani neprokazovala. Z tohoto důvodu krajský soud její námitky týkající se soukromých původců pronásledování či vážné újmy označil za „účelově uvedené“. Podle krajského soudu nebylo v případě žalobkyně ani zjištěno, že by jí v případě návratu na Ukrajinu hrozilo uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu nebo by její vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Sama žalobkyně v průběhu řízení uvedla, že žádné problémy se státními orgány, policií nebo soudy neměla.

Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž uvedla, že ji opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatelka opětovně namítá, že nositeli pronásledování nemusí být nutně přímo složky státní moci, ale i soukromé osoby, skupiny osob či nelegální struktury za podmínky, že jejich jednání nese znaky pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu a vztah orgánů státní moci k jednání těchto osob odpovídá tomuto ustanovení. Důvody, které stěžovatelka objasnila v průběhu správního řízení, jsou podle jejího názoru podřaditelné pod skutkovou podstatu § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka má za to, že jí policie v zemi původu není s to poskytnout náležitou ochranu, převládá u ní korupce a jakýkoliv pokus vyhledat u policie ochranu by byl jen zdržením v její snaze zachránit si život před pronásledováním ze strany rodiny a přátel jejího dřívějšího přítele. Stěžovatelka namítá, že si žalovaný v daném ohledu neopatřil dostatečné podklady pro své rozhodnutí. Žalovaný se měl zabývat otázkou, zda stěžovatelce v případě návratu na Ukrajinu nehrozí jak pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, tak především nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Výrok rozhodnutí ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany považuje stěžovatelka za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Vzhledem k těmto vadám měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Stěžovatelka podle žalovaného neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z hlediska důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Podle názoru žalovaného bylo v průběhu správního řízení objasněno, že důvodem žádosti byla obava ze strany rodiny a přátel jejího bývalého přítele. V podané kasační stížnosti žalovaný neshledal žádné skutečnosti, které by zpochybňovaly či vyvracely závěry učiněné správním orgánem a krajský soudem v průběhu řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb.NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, neboť se krajský soud v daném případě dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud v prvé řadě předesílá, že se ve své judikatuře opakovaně zabýval charakterem rozhodnutí, jímž je žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta podle § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná. Např. v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaném pod č. 1724/2008 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud jednoznačně odmítl názor, že by správní orgán byl oprávněn výrokem svého rozhodnutí zamítnout žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, aniž by se v odůvodnění svého rozhodnutí vypořádal s tím, proč je tato žádost z hlediska hlavních forem mezinárodní ochrany, tj. azylu podle § 12 i doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu zjevně nedůvodná. Výrok rozhodnutí správního orgánu musí mít vždy náležitou oporu v jeho odůvodnění. Jinými slovy, žádost o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, pokud je zjevně nedůvodná jak z hlediska azylu podle § 12 zákona o azylu, tak i z hlediska doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Je povinností správního orgánu v každém konkrétním případě vážit, zda žadatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl důvody, které jsou relevantní z hlediska těchto dvou hlavních forem mezinárodní ochrany.

Na tuto judikaturu navázal rozšířený devítičlenný senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 25. 1. 2011, č.j. 5 Azs 6/2010 - 107, dostupném na www.nssoud.cz, v němž vyslovil následující právní názor: „*Žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.*“ Správní orgán je podle závěrů rozšířeného senátu také povinen v rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu uvést, proč je žádost zjevně nedůvodná z hlediska všech v úvahu připadajících zákonných forem mezinárodní ochrany. Tyto závěry správního orgánu tedy následně podléhají kognici správních soudů. To také znamená, že pokud žadatel uvede či ve správním řízení ve věci mezinárodní ochrany vyjdou najevo skutečnosti, pro něž nelze považovat žádost z hlediska byť jen jedné z forem mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou a které vyžadují hlubší posouzení či doplnění podkladů pro rozhodnutí, posoudí správní orgán tuto žádost v rámci běžného, tzn. nezkráceného řízení, jež zpravidla končí rozhodnutím o udělení, resp. neudělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany.

V daném případě stěžovatelka jako důvod, proč žádá o mezinárodní ochranu, v samotné žádosti a během následného pohovoru v průběhu správního řízení označila skutečnost, že žije dlouhodobě s českým přítelem ve společném bytě a plánují založení rodiny. V tomto ohledu lze plně souhlasit se žalovaným i s krajským soudem, že uvedený záměr nemůže být sám o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to v jakékoli formě. Zároveň však stěžovatelka uvedla v žádosti o mezinárodní ochranu jako důvod, proč opustila Ukrajinu, obavu před újmou, jež by jí způsobila rodina a přátelé jejího dřívějšího přítele zemřelého při dopravní nehodě, na níž měla podíl. Tento skutkový děj, který stěžovatelka vylíčila i ve své první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ovšem žalovaný i krajský soud dosud zcela pominuli, ačkoliv právě tato tvrzení stěžovatelky jsou potenciálně relevantní z hlediska možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že důvody pro udělení mezinárodní ochrany mohou být takové okolnosti, které vyjdou v řízení ve věci mezinárodní ochrany najevo, a to především z vlastní žádosti a dále z výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu. Není však podstatné, zda jsou to ta tvrzení žadatele, která žadatel formálně označí jako důvody, pro něž žádá o mezinárodní ochranu, či tvrzení jiná. Žadatel nebývá v naprosté většině případů osobou znalou azylového práva, není tedy podstatné, zda a jakým způsobem svá tvrzení kvalifikuje z hlediska možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, podstatné je naopak to, zda v průběhu správního řízení skutečnosti relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany vůbec tvrdí. Pokud tak učiní, je správní orgán povinen se s nimi náležitě vypořádat, ať se tak stane v rámci řízení podle § 16 zákona o azylu, nebo v rámci nezkráceného řízení. Je nepřípustné, aby správní orgán v takové situaci zúžil skutkový rámec žádosti o udělení mezinárodní ochrany tím, že se vypořádá pouze s těmi tvrzeními žadatele o mezinárodní ochranu, která žadatel sám označí za důvody, proč něž o mezinárodní ochranu žádá, a tyto důvody správní orgán odmítne jako snahu o legalizaci pobytu na území ČR. V podstatě každou, i důvodnou žádost by bylo možné zamítnout s tím, že skutečným důvodem žádosti je legalizace pobytu žadatele na území ČR. Pokud by cizinec žádný zákonný titul (ať již získaný v režimu zákona o azylu či zákona o pobytu cizinců) ke svému pobytu na území ČR nepotřeboval, nemusel by žádat ani o mezinárodní ochranu. To ovšem nic nemění na tom, že důvodem, proč opustil zemi původu a proč se chce usídlit v ČR, může být právě skutečnost, že mu v zemi původu hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů či vážná újma zakládající nárok na doplňkovou ochranu.

Sám žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že (faktickým) důvodem žádosti stěžovatelky byla její obava ze strany rodiny a přátel jejího bývalého přítele. Je tedy s podivem, že se tomuto důvodu v žalobou napadeném rozhodnutí vůbec nevěnoval. Pokud měl žalovaný za to, že se jedná o důvod nepřípustný, neboť jej stěžovatelka uplatnila již ve své první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, měl takový závěr v žalobou napadeném rozhodnutí jasně vyjádřit. Dlužno ovšem podotknout, že ani ve zmiňovaném rozhodnutí ze dne 27. 2. 2007, č. j. OAM-1-164/VL-10-12-2007, o první žádosti stěžovatelky se žalovaný tomuto důvodu nevěnoval, naopak tuto žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu toliko s konstatováním, že důvodem podání první žádosti byla snaha vyhnout se správnímu vyhoštění.

Přesto lze přisvědčit žalovanému i krajskému soudu, že žádost stěžovatelky je zjevně nedůvodná z hlediska možných důvodů pro udělení azylu. Ne však proto, že by, jak uvedl žalovaný, jejím cílem byla legalizace pobytu na území ČR, ale proto, že újma, která stěžovatelce dle jejího tvrzení hrozí ze strany rodiny a přátel jejího bývalého přítele, nemá žádnou souvislost s taxativně vymezenými důvody pronásledování podle § 12 zákona o azylu. V tomto ohledu naopak nelze přisvědčit kasačním námitkám stěžovatelky. Jedna věc je, zda tvrzené příkoří, jemuž má být stěžovatelka vystavena, dosahuje intenzity pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu a čl. 9 kvalifikační směrnice (tedy zda se jedná o dostatečně závažná porušení lidských práv atd., k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 - 129, www.nssoud.cz, nebo rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2008 Sb. NSS), druhá věc je, zda je dána souvislost (kauzální nexus) s důvody pronásledování taxativně vymezenými v § 12 zákona o azylu, tedy zda by se případně jednalo o

pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Pokud tato souvislost s důvody podle § 12 zákona o azylu chybí, nemůže žadateli vzniknout nárok na azyl, byť by i jinak naplňoval ostatní znaky definice uprchlíka (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 - 64, ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 2 Azs 16/2005 - 75, a ze dne 19. 12. 2008, č. j. 5 Azs 83/2008 - 65, všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Jinak je tomu ovšem u doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. U této formy mezinárodní ochrany totiž není podstatné, z jakých důvodů žadateli případně hrozí reálné nebezpečí vážné újmy v zemi původu, ale právě jen existence tohoto reálného nebezpečí. Jaký typ příkoří bude dosahovat intenzity vážné újmy, definuje § 14a odst. 2 zákona o azylu, resp. čl. 15 kvalifikační směrnice. Podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu se za vážnou újmu považuje mj. mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu. Stěžovatelka v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděla, že v roce 2003 byla po svém návratu na Ukrajinu vystavena společně se svou rodinou vyhrožování ze strany rodinných příslušníků a přátel jejího bývalého přítele a že byla v této souvislosti rovněž fyzicky napadena. Žalovanému bylo rovněž známo z úřední činnosti, konkrétně z řízení o první žádosti stěžovatelky, že podle tvrzení stěžovatelky ji bratr zemřelého a další muži v uvedené době drželi dva dny na neznámém místě, kde ji brutálně bili a mučili. Také ji vyhrožovali, že ji prodají do nevěstince, kde na ně bude vydělávat. Věrohodnost těchto tvrzení žalovaný dosud nezpochybnil. Nelze tedy apriori vyloučit, jak to učinili žalovaný i krajský soud, že by stěžovatelka mohla být v případě návratu na Ukrajinu vystavena reálnému nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení.

Lze přitom přisvědčit stěžovatelce, že takovou možnost nelze bez dalšího vyloučit ani z toho důvodu, že původci vážné újmy mají být v daném případě soukromé osoby. Podle § 2 odst. 8 (nyní § 2 odst. 9) zákona o azylu a čl. 6 písm. c) kvalifikační směrnice původci vážné újmy nemusí být nutně jen státní či kvazistátní subjekty, ale obdobně jako u pronásledování jimi mohou být i soukromé osoby (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2008 Sb. NSS, rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 552, www.nssoud.cz, či rozsudek ze dne 11. 2. 2010, č.j. 5 Azs 55/2009 - 132, www.nssoud.cz). Reálné nebezpečí vážné újmy ze strany těchto osob pak může odůvodňovat udělení doplňkové ochrany, pokud stát (země původu žadatele o mezinárodní ochranu) není schopen nebo ochoten zajistit před takovým jednáním odpovídajícím způsobem ochranu. Podle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice se má zpravidla za to, že stát poskytuje dostatečnou ochranu, jestliže učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup.

Nejvyšší správní soud hodnotí jako důvodnou námitku stěžovatelky, že si žalovaný neopatřil dostatečné podklady pro svůj závěr, že je žádost stěžovatelky zjevně nedůvodná z hlediska možného udělení doplňkové ochrany. Ačkoli stěžovatelka v žádosti stručně uvedla okolnosti, jejichž relevanci pro možné udělení doplňkové ochrany nelze, jak již

bylo vysvětleno, předem vyloučit, žalovaný nesměřoval v rámci pohovoru se stěžovatelkou k těmto jejím tvrzením jedinou otázku, která by stěžovatelce umožnila tento skutkový děj konkretizovat natolik, aby bylo možné ho posoudit z hlediska všech zákonných podmínek pro udělení doplňkové ochrany. V návaznosti na toto konstatování musí Nejvyšší správní soud rovněž přisvědčit stížní námitce, podle níž je rozhodnutí žalovaného ve vztahu k závěru o zjevné nedůvodnosti žádosti z hlediska doplňkové ochrany nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalovaný se nezabýval tím, zda jsou uvedená tvrzení stěžovatelky věrohodná, zda příkoří, jemuž má být stěžovatelka dle svých slov na Ukrajině vystavena, dosahuje intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, zda ji po návratu na Ukrajinu ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu i nadále hrozí skutečné nebezpečí této vážné újmy, zda státní orgány Ukrajiny by byly v takovém případě schopny a ochotny poskytnout stěžovatelce odpovídající ochranu, a v této souvislosti, zda byla stěžovatelka za daných okolností povinna jednání, jemuž byla vystavena, ukrajinským státním orgánům nejprve oznámit.

Krajský soud namísto toho, aby pro tyto důvodně vytýkané vady řízení rozhodnutí žalovaného zrušil, označil tyto žalobní námitky za účelové, aniž by se s nimi přitom sám jakkoli vypořádal.

Vzhledem k uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je v uvedeném rozsahu důvodná, proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Byť Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu ruší a věc mu vrací k dalšímu řízení, je povinen zároveň rozhodnout o odměně a úhradě hotových výdajů ustanovené advokátky stěžovatelky, které dle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Odměna a hotové výdaje ustanoveného advokáta sice totiž patří mezi náklady řízení ve smyslu § 57 s. ř. s., nejde však o náhradu nákladů řízení mezi jeho účastníky ve smyslu § 60 s. ř. s., o níž má dle § 110 odst. 2 s. ř. s. - v případě náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti po zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu - rozhodovat v dalším řízení krajský soud.

Stěžovatelce byla krajským soudem ustanovena zástupkyně z řad advokátů JUDr. Marie Minářová. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by ustanovená advokátka učinila ve věci jakýkoli úkon právní služby ve smyslu § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), za který by jí náležela odměna a s tím spojená paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupkyně stěžovatelky v této souvislosti nárokovala odměnu a náhradu hotových výdajů za úkon podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, který ovšem spočívá v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Uskutečnění takové porady ovšem zástupkyně stěžovatelky žádným způsobem nedoložila a byť si od krajského soudu vyžádala kopie jeho rozsudku a kasační stížnosti, ani tato skutečnost nevyústila v žádnou procesní aktivitu

zástupkyně stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti. Zástupkyně stěžovatelky žádným způsobem kasační stížnost, kterou podala osobně stěžovatelka, nedoplnila. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni odměnu ani náhradu hotových výdajů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. května 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu